

Назарова І.Я. Важливі аспекти інформаційного забезпечення при перетворенні підприємств / І.Я. Назарова // Інтеграційний вибір України: історія, сучасність, перспективи: Збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю, м. Вінниця, 10 квітня 2012 р. – Тернопіль: Крок, 2012. – Том II. – С. 105-107.

УДК 657.336

ВАЖЛИВІ АСПЕКТИ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРИ ПЕРЕТВОРЕННІ ПІДПРИЄМСТВ

Назарова І. Я. – к.е.н., старший викладач
Тернопільський національний економічний університет

Об'єктом інформаційного забезпечення управління в умовах реорганізації шляхом перетворення є організаційно-економічна, облікова та технологічна інформація, яка відображає процеси виробництва, розподілу, обміну та споживання матеріальних благ та послуг, та виникає в процесі виробничо-господарської діяльності і використовується для управління цією діяльністю при здійсненні всіх функцій управління. Вона відображає стан виробничо-господарської і фінансової діяльності підприємства в числовому виразі через систему натуральних і вартісних показників.

Фундаментом при прийнятті управлінських рішень є обліково-аналітична інформація, що трактується професором Я.В. Соколовим як нові знання про об'єкт управління, що дозволяють формувати управлінські рішення, як міру ліквідації невизначеності в управлінській системі, як впорядковане відображення дійсності [1;с.19]. Проте таке нестандартне питання як інформаційне забезпечення реорганізації суб'єктів господарювання у формі перетворення є недостатньо розробленим і вимагає подальшого дослідження.

Метою даного дослідження є розкриття основних принципів формування облікової інформації в умовах перетворення підприємства,

аргументація пріоритетної ролі облікової інформації як при визначенні необхідності перетворення підприємства, так і при проведенні даної форми реорганізації.

Насамперед, у дореорганізаційний період одним із найбільш важливих аспектів є одержання об'єктивних даних для прийняття концептуального рішення про потребу у реорганізації суб'єкта господарювання. Для цього необхідно на підставі обліково-аналітичної та іншої інформації впевнитися щодо неефективності традиційних методів господарювання і потреби у реорганізаційних перетвореннях. До того ж виникає необхідність у прогнозуванні наслідків реорганізації, розрахунку ефективності реорганізаційних заходів.

Окрім того, особливу увагу слід приділити інформаційному забезпеченню й самого процесу, адже при перетворенні суб'єктів підприємницької діяльності виникає значна кількість додаткових операцій. До того ж законодавством України визначені конкретні терміни та максимальна тривалість кожної стадії реорганізації та формування інформації на них.

Однією з найбільш важливих проблем, пов'язаних з реорганізацією суб'єкта підприємницької діяльності, є дотримання порядку реєстрації та зняття з державного обліку суб'єкта господарювання в органах державної реєстрації. Так, при перетворенні виникає потреба у перереєстрації юридичної особи, зокрема, у разі зміни назви, організаційно-правової форми або ж форми власті. Швидкість перетворення й подальше функціонування реорганізованої юридичної особи залежатиме від правильно та своєчасно проведеної перереєстрації. Обов'язковою умовою при набутті нового статусу підприємства є інформування державних контролюючих органів та органів соціального страхування.

Необхідне також узгодження та інвентаризація дебіторської і кредиторської заборгованості. В результаті такого узгодження потрібно

надати кредиторам гарантії щодо виконання реорганізованим суб'єктом успадкованих ним зобов'язань. Для цього, на нашу думку, на дату, наближену до моменту державної реєстрації припинення діяльності юридичної особи, але не раніше двох місяців з дня оголошення про перетворення, має бути завершений обліковий процес і проведені заключні операції, як це робиться при складанні балансу та іншої річної фінансової звітності. На дату балансу, після внесення змін до вартісної оцінки окремих елементів майна, списання виявлених неліквідних активів, безнадійних боргів, уточнення величини резервів, забезпечень, зобов'язань перед кредиторами, необхідно закрити усі аналітичні і синтетичні рахунки у журналах, дебетових відомостях, заповнити Головну книгу або в автоматичному режимі сформувати оборотно-сальдову відомість, скласти баланс та інші форми звітності.

Перетворення супроводжується складанням передавального акта та балансу. Оскільки з дати складання балансу, передавального акта почнуть формуватися показники звітності новоутвореного суб'єкта, доцільно провести заключні операції з виявлення кінцевих фінансових результатів. Необхідно уточнити раніше визнані та зафіксовані на відповідних рахунках витрати і доходи майбутніх періодів, провести перерахунок, відповідно до прийнятої облікової політики, резервів та забезпечення майбутніх витрат і платежів, а за необхідності скоригувати за рахунок їх зміни фінансові результати.

Ще однією з проблем при реорганізації підприємства є вирішення питань зайнятості персоналу після реорганізації підприємства. Згідно ст. 36 Кодексу законів про працю, при перетворенні підприємства дія трудового договору працівника продовжується. У зв'язку з цим заборонено звільнення працівників, за умови, що при цьому не скорочується чисельність чи штат персоналу підприємства. В іншому випадку, має дотримуватись встановлена процедура звільнення працівників.

В процесі формування обліково-аналітичної інформації під час реорганізації підприємства шляхом перетворення необхідно дотримуватися таких принципів:

✓ при перетворенні усі активи, зобов'язання, права і обов'язки на підставі передавального акту переходять від попередньо функціонуючого суб'єкта до новоствореної структури;

✓ наявність майна та зобов'язань має бути підтверджена проведеною інвентаризацією, дані якої враховуються при складанні звітності;

✓ дата реорганізації, на яку мають бути складені баланс та інші форми звітності, вважається кінцем звітного періоду і може не збігатися з кінцем календарного звітного періоду;

✓ у ролі вступного балансу новоутвореної структури виступають дані передавального акту та балансу на дату початку його діяльності після державної реєстрації;

✓ на дату реорганізації звітність складається за формами і змістом подання річної фінансової звітності.

Висновки. Реорганізація суб'єкта господарювання шляхом перетворення потребує особливого інформаційного забезпечення. На дореорганізаційній стадії необхідна обліково-аналітична інформація щодо доцільності проведення реорганізації, прогнозу ефективності реорганізаційних заходів. При здійсненні реорганізаційних процедур на підставі облікових даних передається майно, зобов'язання, капітал правонаступнику. Кінцевим і основним етапом реорганізації шляхом перетворення є складання передавального акту та бухгалтерського балансу, що виступають основним носієм інформації для новоутвореної структури, тому повинні формуватися із врахуванням вищенаведених принципів.

Література

1. Соколов Я.В. Основы теории бухгалтерского учета / Я.В. Соколов. – М.: Финансы и статистика, 2005. – 496 с.

2. Створення, реорганізація та ліквідація підприємств. Практичне керівництво. [Авер'янова Є., Барбелюк О., Василенко В. та ін.; під. ред. І. Єгорова] – Дніпропетровськ: ТОВ «Баланс-Клуб», 2008. – 175 с.
3. Харитонова А. Реорганізація шляхом перетворення / А. Харитонова // Все про бухгалтерський облік. – 2006. – №.65. – С. 7-14.